

Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2021-0236 (prof. mr. M.L. Hendrikse, voorzitter en mr. K.S. Smits, secretaris)

Klacht ontvangen op : 4 februari 2020
Ingediend door : De consument
Tegen : Achmea Pensioen- en Levensverzekeringen N.V. h.o.d.n. Avéro Achmea, gevestigd te Apeldoorn, verder te noemen de verzekeraar
Datum uitspraak : 10 maart 2021
Aard uitspraak : Bindend advies
Uitkomst : Vorderingen afgewezen

Samenvatting

Premievrijstelling. De consument heeft in 1991 een winstdelende levensverzekering gesloten bij de verzekeraar en in 2003 deze levensverzekering afgekocht. De consument vordert premierestitutie over de periode 1995 tot en met 2003, omdat uit de verzekeringsvoorwaarden een recht op premievrijstelling voortvloeit indien sprake is van arbeidsongeschiktheid en een arbeidsongeschiktheidsverzekering is afgesloten. Ook vordert de consument een hogere afkoopwaarde met verdiscontering van het winstaandeel, omdat hij volgens het afkoopoverzicht recht heeft op een hogere afkoopwaarde en het winstaandeel niet zou zijn meegerekend bij het bepalen van de afkoopwaarde. De commissie is van oordeel dat de consument geen recht heeft op premierestitutie, omdat hij ervoor heeft gekozen geen premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid mee te verzekeren en het recht op premievrijstelling ook niet uit de verzekeringsvoorwaarden volgt. Verder is de commissie van oordeel dat niet is komen vast te staan dat de verzekering recht geeft op een hogere afkoopwaarde en niet is komen vast te staan dat de winstbijschrijving niet in de afkoopwaarde is opgenomen. De vorderingen worden afgewezen.

I. De procedure

- 1.1 De commissie beslist op basis van haar reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat om: 1) het klachtformulier van de consument; 2) de aanvullende stukken van de consument; 3) het verweerschrift van de verzekeraar; 4) de repliek van de consument en 5) de dupliek van de verzekeraar.
- 1.2 De commissie is van oordeel dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak wordt daarom op grond van de stukken beslist.
- 1.3 De consument en de verzekeraar hebben gekozen voor een bindend advies. Dit betekent dat partijen elkaar aan de uitspraak kunnen houden.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

- 2.1 In 1991 heeft de consument een winstdelende levensverzekering (hierna: de verzekering) gesloten bij een rechtsvoorganger van de verzekeraar. De verzekering heeft als ingangsdatum 1 oktober 1991 en als einddatum 1 september 2018. Het verzekerd kapitaal van de verzekering bedraagt fl. 85.974,- met een gegarandeerde winstdeling tot een garantie kapitaal van fl. 109.617,-.
- 2.2 Op de verzekering zijn onder andere de ‘Aanvullende voorwaarden gegarandeerde winstdeling’ van toepassing (hierna: ‘de voorwaarden’). Hierin is, voor zover relevant, het volgende opgenomen:

“AANVULLENDE VOORWAARDEN GEGARANDEERDE WINSTDELING

(...)

Artikel 4

De in de vorige artikelen omschreven gegarandeerde winstdeling vervalt bij voortijdige beëindiging van (het deel van) de verzekering, waarop deze garantie betrekking heeft, alsmede zodra gebruik wordt gemaakt van het in de Algemene Voorwaarden van Verzekering omschreven recht tot opname van de contante waarde van de winstbijschrijving(en). Bij wijziging of premievrijmaking van de verzekering zal de gegarandeerde winstdeling naar evenredigheid en billijkheid, op basis van de dan geldende normen voor gegarandeerde winstdeling, door de maatschappij worden vastgesteld. Indien echter op grond van een aanvullende verzekering gehele of gedeeltelijke premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid wordt toegekend, blijft de gegarandeerde winstdeling onverminderd van kracht.”

- 2.3 In het op 8 oktober 1991 ingevulde aanvraagformulier voor de verzekering, is onder andere het volgende opgenomen:

Aanvullende verzekeringen

Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid:

wel meeverzekeren

niet meeverzekeren

- 2.4 Op 26 mei 2003 heeft de consument de verzekering afgekocht tegen een afkoopwaarde van € 12.879,42.
- 2.5 Bij beslissing van 22 augustus 2007 heeft het UWV een AAW-uitkering voor zelfstandigen aan de consument toegekend.

In de beslissing is onder andere het volgende opgenomen:

Beslissing (toekenning AAW/WAZ-uitkering)
Wij het bezwaar thans alsnog gegrond.

Uitgaande van bij u sinds november 1990 bestaande arbeidsongeschiktheid wordt aan u met ingang van 15 juni 1995 (zijnde één jaar voor de aanvraag) een AAW-uitkering voor zelfstandigen toegekend naar een mate van arbeidsongeschiktheid van 80-100% en tegen de algemene grondslag (70% van het minimumloon). Deze uitkering wordt later voortgezet als een WAZ-uitkering.

De klacht en vordering

- 2.6 De consument vordert premierestitutie over de periode 15 juni 1995 tot 1 juni 2003. Daarnaast vordert de consument een hogere afkoopwaarde met verdiscontering van het bedrag aan winstdeling over de periode 1991 tot 2003. Verder vordert de consument wettelijke rente vanaf 15 juni 1995.
- 2.7 De consument voert ten eerste aan dat hij op grond van artikel 4 van de voorwaarden recht heeft op premievrijstelling, omdat daaruit een recht op premievrijstelling voortvloeit indien de verzekerde een arbeidsongeschiktheidsverzekering heeft gesloten en arbeidsongeschikt raakt. Hieraan is volgens de consument voldaan, omdat hij vanaf 1995 arbeidsongeschikt is en hij een arbeidsongeschiktheidsverzekering had bij een andere verzekeraar. De verzekeraar dient daarom de door de consument betaalde premie terug te betalen.
- 2.8 Ten tweede voert de consument aan dat hij recht heeft op een hogere afkoopwaarde, omdat de afkoopwaarde die hij in 2003 heeft ontvangen niet overeenkomt met de afkoopwaarde uit het overzicht met afkoopwaardes dat bij de verzekering hoort (hierna: 'het afkoopoverzicht'). In het afkoopoverzicht is voor 2003 een afkoopwaarde van fl. 112.133,- opgenomen, maar de consument heeft slechts een afkoopwaarde van € 12.879,42 ontvangen. Bij de vaststelling van deze afkoopwaarde heeft de verzekeraar bovendien de winstdeling over de periode 1991 tot 2003 niet meegerekend.

Het verweer

- 2.9 De verzekeraar heeft verweer gevoerd tegen de stellingen van de consument. Voor zover relevant zal de commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

3. De beoordeling

De commissie ziet zich gesteld voor de vragen of de consument recht heeft op premievrijstelling over de periode 15 juni 1995 tot 1 juni 2003 en of de consument recht heeft op een hogere afkoopwaarde. De commissie is van oordeel dat de consument geen recht heeft op premierestitutie en op een hogere afkoopwaarde en licht dat hieronder toe.

Premievrijstelling

- 3.1 Voor de beantwoording van de vraag of de consument een recht op premievrijstelling toekomt, is bepalend hetgeen tussen partijen is overeengekomen. Hiervoor dient te worden gekeken naar de verzekeringsovereenkomst en de voorwaarden.
- 3.2 De commissie stelt allereerst vast dat het polisblad geen recht op premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid vermeldt. Uit het aanvraagformulier blijkt ook dat de consument expliciet heeft gekozen om de premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid niet mee te verzekeren. De consument stelt echter op grond van artikel 4 van de voorwaarden recht te hebben op premievrijstelling omdat hij sinds 1995 arbeidsongeschikt is en hij elders een arbeidsongeschiktheidsverzekering had afgesloten. De verzekeraar heeft deze stelling gemotiveerd betwist en aangevoerd dat artikel 4 slechts betrekking heeft op de winstdeling en niet op het toekennen of verzekeren van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid. Volgens de verzekeraar is het niet relevant of de consument elders een arbeidsongeschiktheidsverzekering heeft, omdat de consument slechts rechten kan ontleen aan de bij de verzekeraar gesloten verzekering.
- 3.3 Voorop staat dat bij de uitleg van een schriftelijk contract telkens van beslissende betekenis zijn alle omstandigheden van het concrete geval, gewaardeerd naar hetgeen de maatstaven van redelijkheid en billijkheid meebrengen.¹ Nu over de verzekeringsvoorwaarden van een consumentenverzekeringsovereenkomst in de regel niet wordt onderhandeld en dat in dit dossier ook niet uit de stukken blijkt, geldt het volgende. De uitleg van een bepaling in dergelijke voorwaarden is met name afhankelijk van objectieve factoren zoals de bewoordingen waarin de bepaling is gesteld, gelezen in het licht van de verzekeringsvoorwaarden als geheel.²
- 3.4 Nu partijen twisten over de uitleg van artikel 4 van de voorwaarden zal de commissie moeten toetsen of de uitleg van de consument redelijk is. Indien dat het geval is prevaleert de voor de consument meest gunstige uitleg op grond van artikel 6:238 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek (BW), oftewel de zogenoemde contra proferentem-regel.
- 3.5 Uit de tekst van artikel 4 blijkt dat dit artikel bepaalt in welke gevallen de *winstdeling* vervalt of wordt gegarandeerd.

¹ HR 25 november 2016, ECLI:NL: HR:2016:2687, rechtsoverweging 3.6 (te raadplegen op www.rechtspraak.nl)

² Zie HR 13 april 2018, ECLI:NL:HR:2018:601, r.o. 3.3.2, te raadplegen op www.rechtspraak.nl. Zie ook GC Kifid 2020-477.

De uitleg van de consument komt erop neer dat uit artikel 4 een recht op premievrijstelling voortvloeit indien de verzekerde arbeidsongeschikt is en een aanvullende verzekering uit arbeidsongeschiktheid heeft afgesloten, zelfs als die verzekering bij een andere verzekeraar is gesloten. De commissie merkt op dat in de laatste volzin wel een zinsnede over premievrijstelling is opgenomen. Deze volzin luidt namelijk: *“Indien echter op grond van een aanvullende verzekering gehele of gedeeltelijke premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid wordt toegekend, blijft de gegarandeerde winstdeling onverminderd van kracht”*. Hieruit vloeit naar het oordeel van de commissie echter geen recht op premievrijstelling voort. Door het gebruik van het woord ‘indien’ wordt met de eerste zinsnede immers slechts een bijzondere situatie aangeduid, die als voorwaarde geldt voor een recht op het onverminderd van kracht blijven van de gegarandeerde winstdeling en niet – zoals de consument stelt – als voorwaarde voor een recht op premievrijstelling bij het intreden van arbeidsongeschiktheid. De commissie is daarom van oordeel dat de uitleg van de consument niet redelijk is en dat betekent dat de stelling van de consument niet slaagt.

Afkoopwaarde

3.6 De consument stelt voorts dat uit het afkoopoverzicht volgt dat hij in 2003 recht had op een hogere afkoopwaarde dan de waarde die hij heeft ontvangen. De verzekeraar heeft de stelling van de consument gemotiveerd betwist en aangevoerd dat het afkoopoverzicht niet bij de verzekering hoort. Volgens de verzekeraar is dat ook niet mogelijk, omdat de afkoopwaardes uit het afkoopoverzicht niet in verhouding staan tot het verzekerd kapitaal van de verzekering. Als voorbeeld wijst de verzekeraar naar de in het afkoopoverzicht vermelde afkoopwaarde van € 255.809,- op de einddatum. Het oorspronkelijk verzekerde kapitaal van de verzekering bedroeg echter niet meer dan € 49.742,03 op de einddatum. De commissie merkt op dat vanwege de gemotiveerde betwisting door de verzekeraar, het aan de consument is om zijn stelling te bewijzen of op zijn minst aannemelijk te maken. Het enkele stellen is – gelet op artikel 150 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering – onvoldoende. De consument heeft zijn stelling echter niet met stukken onderbouwd en daarmee dan ook onvoldoende aannemelijk gemaakt. De commissie is van oordeel dat daardoor niet vast is komen te staan dat het afkoopoverzicht bij de verzekering hoort, zodat de consument hier in de onderhavige zaak geen rechten aan kan ontleen.

Winstbijschrijving

3.7 De consument heeft verder nog gesteld dat de verzekeraar bij het berekenen van de afkoopwaarde de winstbijschrijving niet heeft meegerekend. De verzekeraar heeft deze stelling betwist en aangevoerd dat de winstbijschrijving jaarlijks werd toegevoegd aan de opgebouwde waarde en dat daardoor bij de bepaling van de afkoopwaarde ook rekening is gehouden met de reeds gerealiseerde winstbijschrijvingen.

Zoals hiervoor overwogen is het – in geval van een gemotiveerde betwisting door de verzekeraar – aan de consument om zijn stelling te bewijzen of op zijn minst aannemelijk te maken en is het enkele stellen onvoldoende. De consument heeft ook deze stelling niet nader onderbouwd. De commissie is daarom van oordeel dat niet vast is komen te staan dat de verzekeraar bij het berekenen van de afkoopwaarde de gerealiseerde winstbijschrijving niet heeft meegerekend.

Slotsom

3.8 De slotsom is dat de consument geen recht heeft op premierestitutie en dat niet is komen vast te staan dat de consument recht heeft op een hogere afkoopwaarde. De klacht van de consument is daarom ongegrond en in het midden kan blijven of – zoals de verzekeraar heeft aangevoerd – de vorderingen van de consument zijn verjaard.

4. De beslissing

De commissie wijst de vorderingen af.

Deze uitspraak is een bindend advies. Tegen deze uitspraak kunt u beroep instellen bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening als wordt voldaan aan de vereisten van artikel 2 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Voor het instellen van beroep geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Het reglement van de commissie van beroep en meer informatie over het instellen van beroep kunt u vinden op de website www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

Binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak kunt u een schriftelijk verzoek indienen tot herstel van vergissingen in de uitspraak zoals schrijffouten, een verkeerde naam, datum of rekenfouten. De beslissing van de geschillencommissie in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Binnen een maand na de verzenddatum van de uitspraak kunt u een schriftelijk verzoek indienen om de uitspraak aan te vullen als u vindt dat de geschillencommissie niet heeft beslist over alle onderdelen van uw vordering. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat de geschillencommissie in haar uitspraak niet uitdrukkelijk al uw argumenten, ter onderbouwing van uw vordering, heeft behandeld. Meer informatie hierover staat in artikel 40 van het reglement van de geschillencommissie, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.